

הראשונים של אשתו, עוד ילד מנישואיה בשלישית. יום אחד היא עוזבת אותו, ומודיעה לו: שמור על הילדים! זהו סרט המספר כיצד הילדים מלמדים אותו להתגבר. למרות שהגיבור הוא ממוצא ארמני, אני בטוח שכל יהודי שייצא מן הסרט ירגיש שהגיבור שלי הוא בעצם יהודי. אבל סרטו הבא של הילר שיגיע למסכים הישראליים הוא סרט ששמו במקור לתנות אהבים. זהו סיפור על זוג שהיה נשוי ונאמן זה לזו במשך שמונה שנים. כשלתע מגלה האשה שבעלה הוא הומוסקסואל. זו הפעם הראשונה שהקולנוע מתייחס להומוסקסואל כאל בן-אנוש, אומר הילר. את הקיץ הקרוב יבלה הילר בהסרת קומדיה רומנטית, מחזה של ברנרד שלייד, שכשמו כן הוא, ושחקניו הם דאדלי מור ומרי סטינגברג. בכמה עיתות של פנאי הוא ימשיך להרביץ תורה בצעירי הליגה נגד השמצה, שעיקרה — צריך להודות לישראל על שהיא קיימת, עבור פזרותיה שבלום אנג'לס.

גברת הפפירג. אמרתי לקתרין הפי בורן שכדאי לה לעבוד עם בימאי יהודי. זה יתן לה עוד פילפל. כך מתאר מרק (האגם המזוהה) ריידל, את מערכת השיכנוע שהפעיל על הגברת הזקנה של עולם הבד האמריקאי, כשהציע לה להופיע בסרטו. היא אמנם כבר הופיעה בסרטו של בימאי יהודי אחר, ג'ורג' קיוקור, שאהוב עליה מאוד, אבל כנראה שההומור המיוחד הזה נשאחן בעיניה. היא קיבלה את ההצעה, קיבלה את האוסקר והוא גומל לה היום בשם חיבה יהודי — גברת הפפירג. (זה מצלצל יותר יהודי).

לישראל הגיע ריידל זו הפעם הראשונה, כשהוא עודנו המום מהצלחת סרטו (אני נדהם, אני מופתע — הסרט שבר את כל השיאים, ובתוך כמה חודשים כבר נכנס לרשימת 12 רבי-המכר של כל הזמנים). הנרי, ג'יין ופיטר. הוא אינו זוקף את ההצלחה רק לזכותו. הוא יודע שהיה כאן שילוב של נסיבות פסיכולוגיות מתאימות: „בשביל הנרי פונדה היה זה לא עוד סרט כי אם סרט קריטי. בעזרתו הצליח לתקן את יחסיו עם בתו. היא קנתה את התסריט כמתנה לאביה, אך בעצם היתה זו גם מתנה לעצמה. הבריחה הלהוטה של ג'יין אל הקאריירה של הפוליטיקה אינה אלא איפוס מיפלט מן הבדידות הנוראה שלה, ומחוסר תשומת-הלב הקיצוני שקיבלה מאביה. היא ראתה בתסריט הזה דמגוג לקיים קשר עם הנרי. את הפיט הפוליטי הם עשו, רישמית, לפני עשר שנים. אבל בדיק כמו בסרט שארזו מרזי חקים זה מה מזה ריגשית. מה אפשר לעשות. הוא אדם קשה. הוא לא יהודי, הוא לא טיפוס יסרתיכונג'.

„כשצילמי (שמה של ג'יין פונדה בסרט) אמרת לו: אני רוצה להיות יודית, הוא קרא „ג'יין“, ולא „צילסי“, ואז התמוטט ופרץ בכי.”

הנרי הוא איש שהזניח את ילדיו ואת מישפתתו למען הקאריירה, ולפחות אשה אחת התאבדה בגללו. אך זה גובה היום מחיר יקר ממנו ומילדיו. בשעתו התבקשתי

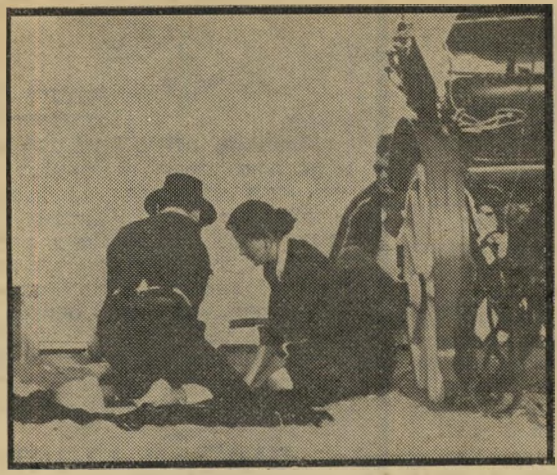
רגעים של אנות

שלושה אחים (פאר, תל-אביב, איטליה) — כשהוא נשען על סר פור פשוט בתכלית — שלושה אחים השבים לכפר מולדתם כדי להשתתף בהלוויית אמו — פורש הבימאי האיטלקי פראנצ'סקו רוזי את מיכלול הבעיות הקיימות היום במולדתו, בעיות שהיוו מאז ומתמיד חומר-גלם לסרטיו.

השוני בין האחים — האחד שופט, השני מורה, השלישי פועל, מיזגם השונה — אחד מוכח, אחד חולמני ואחד סוער, הבעיות השונות שלהם — השופט צריך להחליט אם הוא מוכן לשבת בדין של טירוריסטים, המורה נדרש להסגיר למישרה תלמידים עבריינים, הפועל עלול לאבד את מקור פרנסתו בשל פעילותו הפוליטית — כל אלה נחשפים בפילה הארוך שהשלושה מבלים יחדיו. רוזי שב אחורנית, אל עברו של כל אחד מן השלושה, סוקר את ההווה, ומציף אפילו אל העתיד, כפי שהוא מצטייר בדמיון, או כפי שיש, של כל אחד מהם.

כמיסגרת לכל אלה הוא מציע את המיפגש בין האב הישני, שנותר גלמוד אחרי מות אשתו, ובין נכדתו הקטנה, בתו של הפועל שהתלוותה לאביה במסעו לדרום, מיפגש המציג זה מול זה את תחילת החיים וסופם.

שלא כבסרטי הקודמים (שרובם לא הוצגו בישראל), רוזי אינו מנסה לנתח את כל הבעיות שהוא מציג על הבד. הוא מעוניין יותר לחשוף אותן, ואת מערכת הקשרים שביניהן. האימה מן הטיור מול הצורך בשינוי פני החברה, האידיאליזם מול ההכרח להשלים, הצפון מול הדרום, התהילה מול הפחד. ניגודים אלה מקבלים מימד מיוחד במינו על הרקע הכפרי הפרימיטיבי-כמעט של חוות המיש-פחה והעיירה הסמוכה לה, עולם שבו שולטים עדיין

זוג על שפת הים — זכרונות של אושר

מושגים מוסכמים של טוב ורע, מותר ואסור, נאה ומכוער; ערכים שנשאבו כאילו מן הטבע, והלכו לאיבוד עם פריחת הציוניזם המערבית, הכרך הסואן ושואן המכונות.

בעבר נחשב רוזי למנתח קר, קפדני, חריף ומציאותי ביותר, ואולי משום כך הפחיד צופים רבים. עיקר מעלתו בסרט זה הוא דווקא הפיט, היופי הנדיך והעוצמה שהוא דולה מצילומיו של פסקואלינו דה-סאנטיס. פניו, החרושים קמטים, כאילו נחצבו באבן של שארל ואנל בן ה-90, מקבלים מימד אנושי חם, המופיע כאשר אין בודקים רק את מעשיהם של בני-האדם, אלא גם אותם בעצמם. רוזי מעולם לא עשה זאת ברגישות גדולה יותר.

נאות ילדים

כריסטיאן פ' (הוד, תל-אביב, גרמניה) — סרט הבנוי ככתבה עיתונאית, ואין זה מיקרה. במקור היתה זאת באמת כתבה ארוכה ומפורטת, שהופיעה בשבועון הגרמני שטרן, והקודשה לוודויה המזועזע של נערה בת 13, נרקומנית, שהלכה מדי יום מבית-הספר אל תחנת-הרכבת של ברלין, כדי לזנות ולהרוויח את הכסף הדרוש לה למנת ההרואין הבאה.

העיתונאי קאי הרמן והורסט ריק סברו, כנראה, שווידויה של הנערה חזק עד כדי כך, שאין צורך להוסיף עליו מאומה. כך חשב גם בימאי הסרט, אולריך אדל. זהו סיפור של כריסטיאנה, בת להורים גרושים, המתוודעת לסמים כשהיא מלווה חברה לביקור בדיסקוטק אופנתי, ועוברת אחר-כך את כל נתיבי היסורים, מן הסיגריה ועד למוות הלבן, אולי מתוך סקרנות, אולי מתוך רצון להשתייך ולהיות כמו כל היתר, ואולי משום שלא היה לה דבר אחר לעשות.

הסרט עשוי בסיגנון תעודי, הן בצילום והן במישחק המהסס וחסר-הביטחון של הצעירים המופיעים בתפקידים הראשיים. הוא מתאר כמשקיף מן הצד את התחנות השונות במסע האימים, שבסופו מאבדים נערים, ואולי ראו לומר — ילדים, כל כבוד עצמי ואנושי, כאשר הדבר חשוב האחד והיחיד שנותר בחייהם, הוא מנת הסם הבאה. אין זה פלא שרבים מהם בוחרים לשים קץ לחייהם.

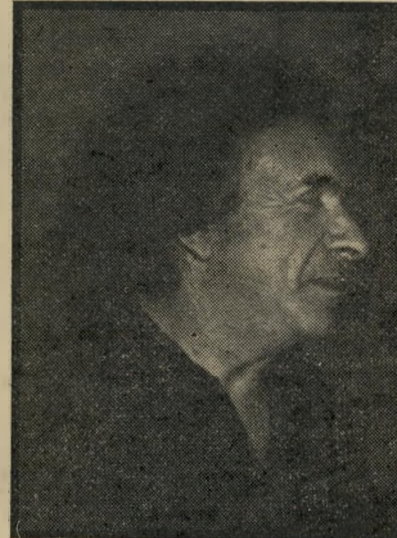
הצגת העובדות בסרט, ללא שום ליווי של הטפת מוסר או של תוכחה, חזקה מספיק כדי לגרש את התיאבון מכל אדם בריא, למשך זמן ניכר. זהו אחד מאותם סרטים שבהם פניוים כמו „מחרוד“, „מגעיל“, או „הופך קרביים“ הם

נטיה ברונקה ורסט: המוות הלבן

כינווי הערכה, משום שזו בדיק הכוונה — להרוס כל רמז לזוהר או לקסם באורח-חיים אומלל זה. הצילום המוחספס, האפרוריות והליכלוך שבהם חיים ילדים אלה, באים לידי ביטוי בצורה משכנעת ביותר.

עם זאת, מוזר לראות שההורים כימעט שאינם נמצאים בסביבה. המישרה אינה קיימת, אלא במיקרה של גניבת רכוש, ומוכרי הסמים, שהם בעצם החלק המיפלצתי ביותר שבעניין, נעלמים כליל. כאילו אוטומטים שבפינה מספקים את המעטפות עם האבקה הלבנה. אין בסרט שום ניסיון להבין את המניעים לבעיה זו. יש רק תמונה מזוועה, מסמרת שיער, של הדברים שקורים. וסיום, שאפשר לכנות אולי אופטימי, עלול להמתיק את הגלולה יותר מדי.

בימאי ארתור הילר בעד הליגה נגד השמצה

להגיש את הפרס והירבו לדבר על האב, החלטתי לומר גם כמה מילים על הבן. אמרתי שישנה רשימה ארוכה של בנים לאנשים מפורסמים, שלא הצליחו להשתוות לאביהם, אך במקרה זה לג'יין ולפיטר יש כוח מספיק כדי לא להישבר, ואז ראיתי לתדהמתי שפיטר יושב בכסאו וממרר בי ככי. הייתי צריך להמשיך ולדבר עד שיחזר זור וישתלט על עצמו. לבסוף הוא לקח לידי את העיטור, קם והודיע שהוא לוקח אותו אתו לחותו שבמונטנה, כי „אולי אז יבוא אבא לבקר אותי.“

כט הנאון. את ג'יין משוה ריידל לקתרין הפבורן. שתיהן קשוחות עקב בדי דותן המזוהרה. קתרין חיה את עבודתה באותה מסירות סגפנית כמו בימי נעוריה: „היא עובדת כמו המור. היתה מופיעה לצילומים בשש בבוקר למרות שאמרתי לה שדי אם נתחיל בתשע. אם הייתי מרשה לה היתה עובדת כל הלילה. יש לה

אגרגייה בלתי נדלית. היא עקבית ומסורה, משתדלת להסתיר את רעידותיה עקב הפר-עות נברוטיות, ומרגישה מבוכה בשל כך. הסרט נתן לה סיבה לתפור את בעיית המבוכה בכך שמדובר כאן באנשים זקנים, ומצב שכזה אינו אלא טבעי במצבם.“

ריידל נדיב במחמאות שהוא מחלק לי שחקניותיו (בט מידלר היא גם גאון טבעי, והסרט רוז דומה לאגם המזוהב משום שגם גיבורתו רוז נעזבה על-ידי הוריה, כמו צילסי, ונדחפה לחפש מישענת לאישיותה בהערצת ההמון). הבנתו לשחקניו נעוצה בעברו. כמי שהתחיל את דרכו כפסנתרן ג'ז בינוני, חזר אחרי לימודי מוסיקה בניו-יארק ובשיקאגו לניו-יורק, והחל מחשב בתיאטרון ולומד מישחק אצל מייזי לר, שטרנסברג. קאזאן ומרתה גרם. הוא הופיע במשך שש שנים באופרת סבון טלוויזיונית, אך עיניו נישאו הלאה: „כשהייתי פסנתרן רציתי להיות מנצח,

וכשהייתי שחקן רציתי להיות בימאי.“ היום הוא מכין את הפקתו החדשה: סרט על אשה המנסה להילחם על שפיותה כדי להימצא כשרה להעיד. השחקניות ה-מועמדות לתפקיד הן רבות. ריידל מוצא חן בעיניהן. אחרי עבודתו עם ג'יין פונדה, עם קתרין הפבורן ועם בט האלוהית. הוא מבקש את השמנת — מריל סטריפ.

תדרוך חובה לראות:

- תל אביב** — שלושה אחים, האדומים, גאליפולי, פאדרה פאדרונה, אהובת הקצין הצרפתי, נועה בת 17, הרדיפה.
- ירושלים** — האדומים.
- חיפה** — האדומים, איש השיש, אהובת הקצין הצרפתי, נועה בת 17, נישואיה של מאריה בראון.